

TOVE
ALSTERDAL
SYVÄSATAMA

Suomentanut Kari Koski

AULA & CO

Ruotsinkielinen alkuteos *Djuphamn*
Copyright © Tove Alsterdal 2023
Published by agreement with Ahlander Agency

ISBN 978-952-364-406-9
© Kustannusosakeyhtiö Aula & Co, 2023

Kansi: Mika Tuominen

Paino: Tallinna Raamatutrükikoda

Kustannusosakeyhtiö Aula & Co
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
aulakustannus.fi

Talven viimeinen jäälautta oli sulanut tai ajelehtinut merelle. Tuuli puhalsi heikosti ja kaakosta. He sanoivat toisilleen viimeiset sanat ennen laskeutumista.

”Pysytellään yhdessä tuolla alhaalla, näytät merkin heti, kun jokin on vialla, okei?”

”Ilman muuta, okei.”

Toinen sukeltaja liikkui uimaräpylöillä yhtä vaivattomasti kuin tavalliset kengät jalassa. Ylva oli tavannut miehen ensimmäisen kerran edellisenä iltana tultuaan bussilla Lundeen ja majoituttuaan Rum för resande -hostelliin.

Kiitollisena, niin suunnattoman kiitollisena siitä, että pääsi heidän mukaansa vesille, että tästä keväästä tulisi toisenlainen kuin edellisestä.

Kyllä, hän oli selvillä vaaroista, kyllä, hänellä oli sertifikaatti, joka oikeutti sukeltamaan kahdeksantoista metrin syvyyteen, ja takanaan riittävästi sukellustunteja.

Ei, hän ei ollut tajunnut, kuinka kylmää viideltä aamulla huh-tikuun lopussa saattoi olla, mutta sitä hän ei sanonut.

Ylva kiristi liivin, johon säiliöstä tulevat letkut oli kiinnitetty. Maski ja suukappale paikoilleen, tarkista että paine on päällä. Se kaikki kuului sanattomaan yhteispeliin, josta hän oli niin oppinut pitämään. Merkki siitä, että kaikki on kunnossa, olen

valmiina. Nyt lähden alas, ja sinä tulet mukaan, luotamme toisiimme, minä autan sinua, mitä ikinä tapahtuukaan.

Pinnan alla näkyvyys sumeni, hän päästi ilmaa liivistä vajotakseen alemmaksi. Verkalleen, ei liian nopeasti. Hengitti syvään ja rauhallisesti. Vesi oli keskenkätyn oluen väristä, loputtomasti pieniä hiukkasia ajelehti virtaavassa vedessä. Kuivapuvusta huolimatta hän tunsu kylmyyden.

Se oli kaikkea muuta kuin ne eksoottiset seikkailut, joilla porukka retosteli sosiaalisessa mediassa, kaukaisuudessa siintäviä kirjavia kaloja suoraan Disney-elokuvasta.

Kurssin päättäneellä ulkosukelluksella kaksi vuotta sitten hän oli kokenut maailman laajenevan. Oli niin paljon löydettävää, tulevaisuuden ulottuvuuksia, joita hän ei ollut osannut odottaa.

Mies, tietysti kaikki oli alkanut miehestä. He olivat tapailleet pari kuukautta ja jakaneet haaveitaan loppuelämästä. Ylva halusi jäädä eläkkeelle ajoissa ja hankkia ehkä kesämökin, ihan vaatimattoman, kun taas mies, jonka nimen hän mieluiten unohti, halusi sukellella Tahitin koralliriutoilla ja purjehtia Ison Valli-riutan saarilla, hän tiesi paikkoja, joihin massaturismi ei ollut vielä ennättänyt. Yksin ollessaan Ylva googlaili sukelluskursseja huolissaan siitä, ettei pärjäisi sellaisessa. Joutuisi paniikkiin eikä pystyisi hengittämään. Niin ei saisi tapahtua purjeveneessä josain Australian tietämillä, joten hän kävi sen talven torstaisin salaa uimahallissa sukeltellessa.

Kahdeksan metriä, yhdeksän metriä ja vielä jonkin verran matkaa pohjaan. Ylva ei enää nähnyt, että hänen käsiensä olivat punaiset, väri katosi näissä syvyyksissä.

Hän päästi itsensä vajoamaan vielä vähän alemmaksi.

Hänellä oli ollut vielä viimeinen ulkosukellus edessä, kun miehestä ei ollut kuulunut enää mitään. Kaikki oli edennyt

vähän liian nopeasti, mies kirjoitti, kun viimein vastasi hänen loputtomiin tekstiviesteihinsä. Ylva oli hieno tyttö, mutta hän tarvitsi aikaa. Ei ollut vielä päässyt irti edellisestä.

Ketään ei pystynyt pitämään itsellään, yksinäisyys levittäytyi hänen edessään. Sitä paitsi hän oli maksanut tuhansia kruunuja, joita ei koskaan saisi takaisin, oppinut hengittämään veden alla ja pilannut hiuksensa kloorilla.

Ainakin hän ottaisi sertifikaattinsa, niin että voisi esitellä sitä Facebookissa: Katsokaa, tällaista minä olen tehnyt ja saanut aikaan!

Ja sitten tuli loppusukellus ulkona ja hän löysi toisen maailman, eikä sillä ollut enää mitään tekemistä sen miehen kanssa. Sen jälkeen hän oli tarttunut jokaiseen tilaisuuteen sukeltaa Tukholman saaristossa ja kuullut Ångermanlandin lukemattomista tutkimattomista hylityistä.

Hän huomasi jotain valokeilan laidalla. Paaluja, tai mitä ne olivat, valtavia puurakenteita, jotka sojottivat häntä kohti. Hän tarkisti syvyyden, neljätoista metriä, ja tajusi mitä siinä oli.

Uponnut silta.

Heidän edessään sillan katkenneet kannatinpalkit olivat nousseet keskeltä pystyyn, ja niistä muodostui suippo holvi, kuin katedraalin sisäänkäynti.

Sukeltajapiireissä sitä sanottiin Kirkoksi.

Ylva pyörähti ympäri saadakseen yhteyden sukelluskumppaniinsa, joka oli näkökentän laitamilla kuvaamassa videokameralla. Hän viittoi miehelle: menen tuonnepäin, sopiiko? Toinen kohotti kättään, hän ymmärsi vastauksen.

Hän tunsu jotain pyhää uidessaan aukosta. Hiljaisuuden. Suuri pimeys ympäröi hänet ja kutisti maailman valonsäteeksi. Ajatella, että se oli lojunut siinä koko ajan, Sandön silta, joka

romahti kesken rakennustöiden niin kauan sitten, unohduksen syövereihin, samalla kun 1900-luku meni menojaan ja uusi vuosisata alkoi. Ylva melkein hipaisi käsineellään särkynyttä puurakennelmaa ja seurasi sitä jonkin matkaa toiselle puolen. Menneisyys ei ollut poissa, se oli todellista.

Kun hänen piti palata, hän ei ollutkaan varma suunnasta. Pilkkopimeässä lampun valo ulottui vain muutaman metrin päähän. Silta ei äkkiä ollutkaan enää siinä, hän oli mennyt liian kauas. Ylvalle tuli samalla kertaa hiki ja hyytävän kylmä, hän ei osannut sanoa kumpi, täällä alhaalla kaikki tuntemukset olivat toisenlaisia.

Hänen piti etsiä sukeltajapariaan kaksi minuuttia ja nousta sitten pintaan, se oli sääntö. Ylva ei tiennyt varmasti, kuinka kauan oli jo mennyt. Hän lähti juuri nousemaan, kun erotti jotain isoa vierellään pimeydessä ja pysähtyi. Ensimmäinen reaktio oli pelko, mutta se oli tyhmää, eihän täällä syvyydessä ollut mitään pelättävää. Osoittaessaan lampulla hän erotti laivan kyljen. Hän ui taas hitaasti alaspäin ja lähestyi, sammakkopotkuin nostattaakseen mahdollisimman vähän hiekkaa ja savea. Oli mahdotonta sanoa, kuinka pitkään hylky oli lojunut siinä. Laivamadot eivät menestyneet Itämeren murtovedessä niin kuin suolaisemmissa merissä, ja puu säilyi lähes ehjänä. Ylva yritti muistella, mitä oli saanut selville täkäläisistä jäännöksistä. Sandön sillan tällä puolen sijaitsevat hylyt oli kartoitettu vasta viime kesänä. Pelkkä ajatuskin huimasi päätä. Entä jos hän katsoikin jotain sellaista mitä kukaan ei ollut nähnyt läheltä aiemmin, sataan vuoteen tai jopa pitempään? Hän kurkisti laivan rungossa näkyvästä luukusta, siellä lojui tuoli kumollaan, jotain särkynyttä, ehkä posliinia, seinään asennettu sänky. Hän eteni hitaasti aluksen keulan viertä. Siellä pohjalla lojui jotain, hän ui

hitaasti esineen ympäri ja tunsu hengityksen salpaantuvan, kuin joku olisi tukkinut säiliön letkun.

Hän tarttui suukappaleeseen, hengitti hengittämistään.

Pääkallo. Ihmisen luuranko, joka oli uponnut puoliksi liejuun. Päästä huimasi, kun hän mietti laivassa lojuneita tavaroita: kirjaa, jota joku ihminen oli lukenut, maljoja, jotka olivat särkyneet, kun laiva upposi, kaikki tuli jollain tapaa todelliseksi. Elämä, kuolema, kaikki sulautui yhteen. Korvissa kuului ujellus, joka oli ehkä kuviteltua. Ylva puhalsi ja nieleksi tasatakseen painetta, muttei päässyt äänestä eroon. Miksi hänestä tuntui siltä kuin hän ei saisi henkeä, kun ilmaa piti olla vielä moneksi tunniksi? Hän etsi täyttöletkun nappia, jolla voisi täyttää liivin ja nousta ylemmäksi, varovasti eikä liian nopeasti, sillä se olisi hengen-vaarallista keuhkoille, mutta hän ei erottanut punaista nappia harmaasta, mikä oli ylös ja mikä alas, hän potki minkä pystyi ja lieju leijaili hänen ympärillään, pohja, jolla ei ollut suuntaa eikä loppua.

Lähestyessään satama-aluetta Allan Westin ikävöi tervan tuoksua. Hän kuuli vielä elävästi pillin, joka soi tähän aikaan joka aamu, juuri ennen seitsemää, silloin kun polkupyöriä virtasi valtoimenaan Lunden mäkiä alas telakan suuntaan.

Tärpätti ja diesel, jyskytys ja kolina ja aaltojen loiske, kun hinaajat saapuivat maalauttamaan pohjansa talven jäljiltä. Hän näki ne selvästi mielessään, siinä oli Stufvaren sekä vanhat valaanpyyntialukset Björn ja Backe, jotka oli kunnostettu vetämään tukkeja, ja Dynäs II, joka oli hieman muita hienompi, kipparinsalongissakin oli samettiverhoillut sohvut kuin Idän Pikajunassa konsanaan, ja itse kuningas Kustaa VI Aadolfkin oli matkannut sillä. Kevätilmassa tuntui iloa, joka vieläkin jaksoi piristää mieltä, vaikka se kaikki olikin ollutta ja mennyttä ja joki virtasi hylättynä ja autiona.

Aaveita ja varjokuvia, minne hän ikinä menikään. Mäellä ei ollut enää insinöörinhuvilaakaan, jonka kuistilla pikkutyöt olivat istuneet leikkelemässä paperinukkeja, puhumattakaan oluttuvasta, jossa äijät pelasivat korttia ja se pojannulikka, joka Allan kerran oli ollut, saattoi saada viisi äyriä siitä, että juoksi kotiin kertomaan eukolle, että mies joutui jäämään ylitöihin.

Mäet panivat vanhat polvet ja lonkat lujille, varsinkin viimeinen joelle viettävä rinne, jossa Renttu rupesi kiskomaan hih-